

Pojmy, teorie, osobnosti (úvod do psychologie - kombinované studium, 2011)
- konečná verze

1) Úvod do psychologie;

pojmy: psychologie odborná/vědecká a psychologie laická; psychologie práce (organizace a řízení), klinická psychologie, poradenská psychologie, pedagogická psychologie, dopravní psychologie, psychoterapie; vztah k oborům: etologie, etnologie, neurologie, matematika/kybernetika, filozofie; psychologie jako pomáhající profese, syndrom vyhoření a jeho prevence

2) Základní psychologické směry a jejich historický vývoj

pojmy: asocianismus, asociální zákony (styčnosti v prostoru, v čase, blízkosti, kontrastu, ...); gestaltismus (tvarová psychologie), gestalt zákony – figura/pozadí, pregnantosti (dobrého tvaru: uzavřenosti, blízkosti, podobnosti, ...); behaviorismus, paradigma S-R; neobehaviorismus, paradigma S-O-R, kognitivní mapy; kognitivní psychologie, kognitivní obrat, procesy vzestupné (datově řízené) a sestupné (pojmově řízené), informační paradigma, počítačová metafora, architektura kognitivního systému osobnosti: D. Hume, J.S.Mill, K. Koffka, M. Wertheimer, W. Köhler, J.B. Watson, E.C. Tolman

3) Vnímání

pojmy: vnímání, čítí, sítnice, obraz na sítnici, zraková dráha, zraková kůra; iluze, klamy, pareidolie, Rorschachův test; náповědi zrakového vnímání monokulární – lineární perspektiva, gradient textury, atmosférická perspektiva, stínování, interpozice (překryv), pohyb, obvyklá velikost; konstantnost vnímání velikosti; náповědi zrakového vnímání binokulární, stereoskopické vidění, binokulární paralaxa; nevědomé vnímání (Helmholtz); okohybné svaly, sakadické pohyby; tyčinky, čípky, konstantnost vnímání barvy, negativní paobrazy

teorie: konstruktivistické výklady vnímání, přímé výklady jednání, ekologická teorie J. Gibsona

osobnosti: H. von Helmholtz, H. Rorschach, J. Gibson

4) Paměť

pojmy: explicitní, implicitní, sémantická, epizodická, autobiografická, senzorická, echoická, krátkodobá, dlouhodobá paměť; pracovní paměť, fonologický okruh, vizuálně prostorový náčrtník, centrální vykonavatel; vytěsnění, interference (proaktivní, retroaktivní), amnézie (retrográdní, anterográdní); vliv různých faktorů na zapamatování a vybavení: kontext, emoce, opakování, organizace materiálu, počet elementů/štěpů, seberefrenční efekt, efekt Zeigernikové; paměť a představitivost, eidetická vlohа, mnemotechnika; vybavování autobiografických událostí; křivka zapomínání (Ebbinghaus); druhy učení: senzitiace, habituace, vtiskávání (imprinting), primární a sekundární podmiňování, klasické a operantní podmiňování; reflexologie; pojmové učení; sociální učení

autoři: H. Ebbinghaus, I.P. Pavlov, B. Skinner, A. Bandura, G.A. Miller

5) Mentální reprezentace (samostudium)

pojmy: reprezentace mentální, vnější, analogová, propoziční, distribuovaná; mentální schéma, mentální pojem, princip úspornosti vs. informativnosti; atribut; prototyp osobnosti: E. Roschová

6) Myšlení

pojmy: indukce, dedukce, heuristika, vhled; pravidlo poměrného základu a jeho porušení; asimilace, akomodace, schéma, stálost objektu, reverzibilita; myšlení a morálka – autonomní a heteronomní morálka, Kohlbergova stádia vývoje morálního usuzování (samostudium)

teorie: Piagetova teorie vývoje myšlení

autoři: J. Piaget, A. Tversky, D. Kahneman, L. Kohlberg

7) Inteligence

pojmy: inteligence jako reálná vlastnost, operacionalistický pohled na inteligenci; g-faktor, fluidní a krystalická inteligence, verbální a neverbální inteligence, sociální inteligence

autoři: C. Spearman, R.B. Cattell

8) Pozornost (samostudium)

pojmy: pozornost aktivní a pasivní, zaměřená a rozdělená; fenomén/problém koktejlové párty

teorie: Broadbentova teorie filtru

9) Myšlení a řeč

pojmy: syntax, hloubkové syntaktické struktury, generativita (Chomsky), sémantika, metafora (Lakoff); foném, morfém, propozice; amodalnost propoziční reprezentace; lexikon; Wernickova afázie, Brocova afázie; sakády a fixace při čtení písma; analytická a syntetická metoda při učení čtení/psaní; jazyk jako socio-kulturní fenomén, vnitřní řeč, simultánnost myšlení, sukcesivnost řeči

teorie: teorie hloubkových syntaktických struktur (Chomsky); významy jako metafory tělesné zkušenosti (Lakoff); teorie vztahu myšlení a řeči (Vygotskij)

autoři: N. Chomsky, G. Lakoff, L. Vygotskij

10) Emoce

pojmy: specifika emocí – aspekt hodnocení, orientování, tělesné zakotvení; emoce jako následek tělesných/fyziologických reakcí; emoce jako následek kognitivního hodnocení (např. myšlení u deprese); evolucionistický přístup ke zkoumání emocí, emoce a výrazy tváře; alexytimie

teorie: James-Langova teorie emocí; teorie W. Cannona; teorie R. Plutchika

11) Tvořivost (samostudium)

pojmy: konvergentní a divergentní myšlení, role představivosti v tvořivém procesu

12) Kognice-osobnost (samostudium)

pojmy: kognitivní styl, závislost-nezávislost na poli (H. Witkin)